



REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E FINANCËVE DHE EKONOMISË

Provedba reforme računovodstva u javnom sektoru u Albaniji (jačanje kapaciteta)

Gđa. Erisa Rodhani
Ministarstvo financija i privrede

Računovodstvo u javnom sektoru u Albaniji

- Računovodstvo u javnom sektoru u našoj zemlji trenutačno je temeljeno na izmijenjenoj i dopunjenoj Uputi br. 8 od 9. ožujka/marta 2018. „O postupcima izrade, prezentiranja i podnošenja godišnjih financijskih izvještaja u jedinicama opće države”.
- Uprava za harmonizaciju financijskog upravljanja, kontrole i računovodstva odgovorna je za pripremu računovodstvene metodologije i pravila za javni sektor.
- Višestapni projekt primjene međunarodnih računovodstvenih standarda u albanskom javnom sektoru započeo je u 2018.

Analiza nedostataka (engl. GAP) u oblasti računovodstva u javnom sektoru

- Broj kontroliranih jedinica javnog sektora nije bio precizno utvrđen.
- Zakonski je okvir računovodstva i financijskog izvještavanja u javnom sektoru bio kompleksan, neobjedinjen i nejasan.
- Nije bilo strukovne naobrazbe i izobrazbe u oblasti financija i računovodstva u javnom sektoru.
- Nije postojao etički kodeks za računovođe u javnom sektoru.
- Proračunski sustav nije bio jasan.
- Djelomično funkcioniranje AGFIS sustava (Albanski sustav državnih financijskih informacija), premda se koristio u većem dijelu javnog sektora.
- Nije postojao konsolidirani registar imovine jedinica opće države u Albaniji (nedostatak određene metodologije mjerenja i popisivanja imovine).

Ciljevi reforme računovodstva u javnom sektoru

Albanska vlada preuzela je obavezu postupnog uvođenja modernog računovodstvenog sustava u javnom sektoru temeljenog na međunarodnim standardima.

Osnovna je namjena te obaveze postići dva glavna cilja:

- razviti računovodstvo i financijsko izvještavanje u javnom sektoru u skladu s Međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor (IPSAS)
- razviti stručne kapacitete i vještine u oblasti računovodstva Ministarstva financija i privrede (MINFP) i računovođa u javnom sektoru.

Prednosti uvođenja IPSAS-a u Albaniji

- Veća transparentnost i odgovornost u pogledu finansijskih odluka koje donose jurisdikcije za donatore, građane i investitore.
- Potpune informacije koje pomažu u donošenju boljih odluka.
- Potpuni popis imovine i zaliha, uz pomoć kojeg subjekti mogu ocijeniti učinkovitost, efikasnost i ekonomičnost korištenja dotične imovine i zaliha u isporuci javnih usluga.
- Međunarodno priznati okvir izvještavanja u javnom sektoru važan je faktor u ocjenjivanju finansijske stabilnosti zemlje i njezine privlačnosti za ulaganja jer ide u prilog pravednijem i točnijem ocjenjivanju kreditnog rejtinga te potiče izravna strana ulaganja.
- Veća transparentnost i odgovornost dovest će do boljeg upravljanja javnim financijama, što je potrebno za objave o imovini i naročito objave o obavezama u javnom sektoru.

Albanski pristup primjeni IPSAS-a

U Albaniji je računovodstvo u javnom sektoru trenutačno na novčanoj osnovi s elementima obračunskog računovodstva za imovinu i obaveze.

Djelomična primjena IPSAS-a: *Izmijenjeni su općeprihvaćeni računovodstveni principi (engl. GAAP) za javni sektor u Albaniji i/ili objavljeni novi općeprihvaćeni računovodstveni principi za javni sektor u skladu s odabranim dijelovima odabranih IPSAS-a.*

Mnogo je razloga za odabir takvog pristupa, uključujući:

1. Postojanje popisa podudarnosti i nepodudarnosti između GAAP-a za albanski javni sektor i IPSAS-a za svaki standard. Osim toga, **nisu svi IPSAS standardi bitni** za albanski kontekst i ne mogu se svi dijelovi pojedinačnog standarda primijeniti u albanskom kontekstu.

2. Postojeći pristup računovođama pruža konkretne, specifične i jasne računovodstvene principe koji omogućuju nedvojbeno razumijevanje zahtjeva i izbjegavanje nedosljedne primjene računovodstvenih standarda. **Neki izvorni IPSAS-i nisu u skladu s lokalnim pristupom zemalja** i kulturološkim očekivanjima u pogledu računovodstvenih predmeta.

Etapni pristup

PRIMJENA IPSAS-a U ALBANIJI – SUKCESIVNI KORACI

ODREĐIVANJE PRIORITETA U PRISTUPU PRIMJENI IPSAS-a



Tehnička pomoć

- ✓ Revidiranje poslovnih procesa koji će omogućiti financijsko izvještavanje u skladu s IPSAS-ima.
- ✓ Revidiranje računskog/kontnog plana/okvira.
- ✓ Evaluacija funkcionalnosti AGFIS sustava kako bi se omogućilo financijsko izvještavanje na temelju obračunskog računovodstva (IPSAS).
- ✓ Razvoj jedinstvenog formata registra imovine.

Tehnička pomoć

- ✓ Priprema uputa na temelju obračunskog računovodstva, u pogledu:
 - zaliha,
 - rashoda,
 - rezervi,
 - dugotrajne imovine,
 - primanja zaposlenih,
 - prihoda,
 - financijskih instrumenata,
 - prezentiranja i podnošenja financijskih izvještaja,
 - konsolidacije.

Aktivnosti u pogledu jačanja kapaciteta

- ✓ Program edukacije edukatora (engl. train the trainer) o računovodstvu i financijskom izvještavanju u javnom sektoru na temelju IPSAS-a (**28 sudionika**).
- ✓ Pilot-projekt prve edukacije financijskih i računovodstvenih zaposlenika iz ustanova središnje države o računovodstvu i financijskom izvještavanju u javnom sektoru na temelju IPSAS-a (**100 računovođa iz oko 20 raznih ustanova**).
- ✓ Masovna osposobljavanja računovođa i službenika za financije u pogledu financijskog izvještavanja i računovodstva u javnom sektoru na temelju IPSAS-a (**400 računovođa**).

Aktivnosti u pogledu jačanja kapaciteta

Pilot-moduli osposobljavanja

Javne financije i
informacijski sustavi

Financijsko
računovodstvo i
financijsko izvještavanje

Napredno financijsko
izvještavanje (IPSAS-i)

Poslovni procesi i
postupci

Odabir IPSAS-a za tečaj osposobljavanja

Standard	Suggested ranking
IPSAS 1 Presentation of financial statements	1
IPSAS 2 Cash flow statements	1
IPSAS 3 Accounting policies, changes in accounting estimates and errors	1
IPSAS 4 The effects of changes in foreign exchange rates	3
IPSAS 5 Borrowing costs	3
IPSAS 9 Revenue from exchange transactions	2
IPSAS 10 Financial reporting in hyperinflationary economies	3
IPSAS 11 Construction contracts	3
IPSAS 12 Inventories	1
IPSAS 13 Leases	2
IPSAS 14 Events after the reporting date	1
IPSAS 16 Investment property	2
IPSAS 17 Property, plant and equipment	1
IPSAS 18 Segment reporting	3
IPSAS 19 Provisions, contingent assets, and contingent liabilities	1
IPSAS 20 Related party disclosures	2
IPSAS 21 Impairment of non-cash-generating assets	2
IPSAS 22 Disclosure of financial information about the general government sector	3
IPSAS 23 Revenue from non-exchange transactions (taxes and transfers)	1
IPSAS 24 Presentation of budget information in financial statements	3
IPSAS 26 Impairment of cash-generating assets	2
IPSAS 27 Agriculture	3
IPSAS 28 Financial instruments: Presentation	3
IPSAS 29 Financial instruments: Recognition and measurement	3
IPSAS 30 Financial instruments: Disclosures	3
IPSAS 31 Intangible assets	2
IPSAS 32 Service concession arrangements: grantor	3
IPSAS 33 First-time adoption of accrual basis IPSAS	2
IPSAS 34 Separate financial statements	3
IPSAS 35 Consolidated financial statements	3
IPSAS 36 Investments in associates and joint ventures	3
IPSAS 37 Joint arrangements	3
IPSAS 38 Disclosure of interests in other entities	3
IPSAS 39 Employee benefits	1
IPSAS 40 Public sector combinations	3
IPSAS 41 Financial instruments	3
IPSAS 42 Social benefits	2
Summary	
1 = essential	9
2 = important	9
3 = not currently important	19
Total	37

Aktivnosti u pogledu jačanja kapaciteta

✓ Razvoj programa KPR-a

- Razvoj politike i programa KPR-a za zaposlenike u oblasti računovodstva i finansijskog upravljanja na razini središnje i lokalne države;
- Razvoj metodologije za procjenu potreba te alata i instrumenata za kontinuirano ažuriranje programa KPR-a.

Aktivnosti u pogledu jačanja kapaciteta

- ✓ Razvoj edukacijskog okvira za razvoj stručnjaka u oblasti računovodstva u javnom sektoru
 - profesionalne računovodstvene organizacije (PAO);
 - sveučilište (stupanj prvostupnika/magistra).

- ✓ Prijevod IPSAS-a.

Izazovi

Politički/upravljački izazovi

- ✓ Reforma računovodstva/upravljanja imovinom ne smatra se politički zanimljivom za razliku od proračuna, poreza, duga, nabave itd.
- ✓ Aktivna uključenost najvišeg rukovodstva.
- ✓ Promjene u političkom okruženju i najvišem rukovodstvu.



Strukturni/organizacijski izazovi

- ✓ Velik je izazov motivirati zainteresirane strane i upravljati njima.
- ✓ Otpor zainteresiranih strana jer se suočavaju sa značajnim promjenama za njih.

Izazovi u pogledu kapaciteta

- ✓ Jačanje stručnosti.
- ✓ Manjak potrebnih tehničkih informacija i stručnih kapaciteta.
- ✓ Povećanje kapaciteta SHJ-a u cilju razvoja računovodstvenih metodologija, prijevoda IPSAS-a i razvoja KPR-a.

Prevladavanje uočenih izazova i prepreka

Politički/upravljački/organizacijski

- ✓ Razvoj strategije upravljanja promjenama
- ✓ Kontinuirana komunikacija i angažiranost, što je ključno u ovom procesu
- ✓ Razvoj svijesti čelnika MINFP-a
- ✓ Osnivanje upravljačkog odbora i tima zaduženog za upravljanje projektom
- ✓ Angažiranost i komunikacija sa zainteresiranim stranama
- ✓ Važni predstavnici zainteresiranih strana i korisnika u upravljačkom odboru, a sudjeluju i u projektnim aktivnostima.



Kapaciteti/ljudski resursi

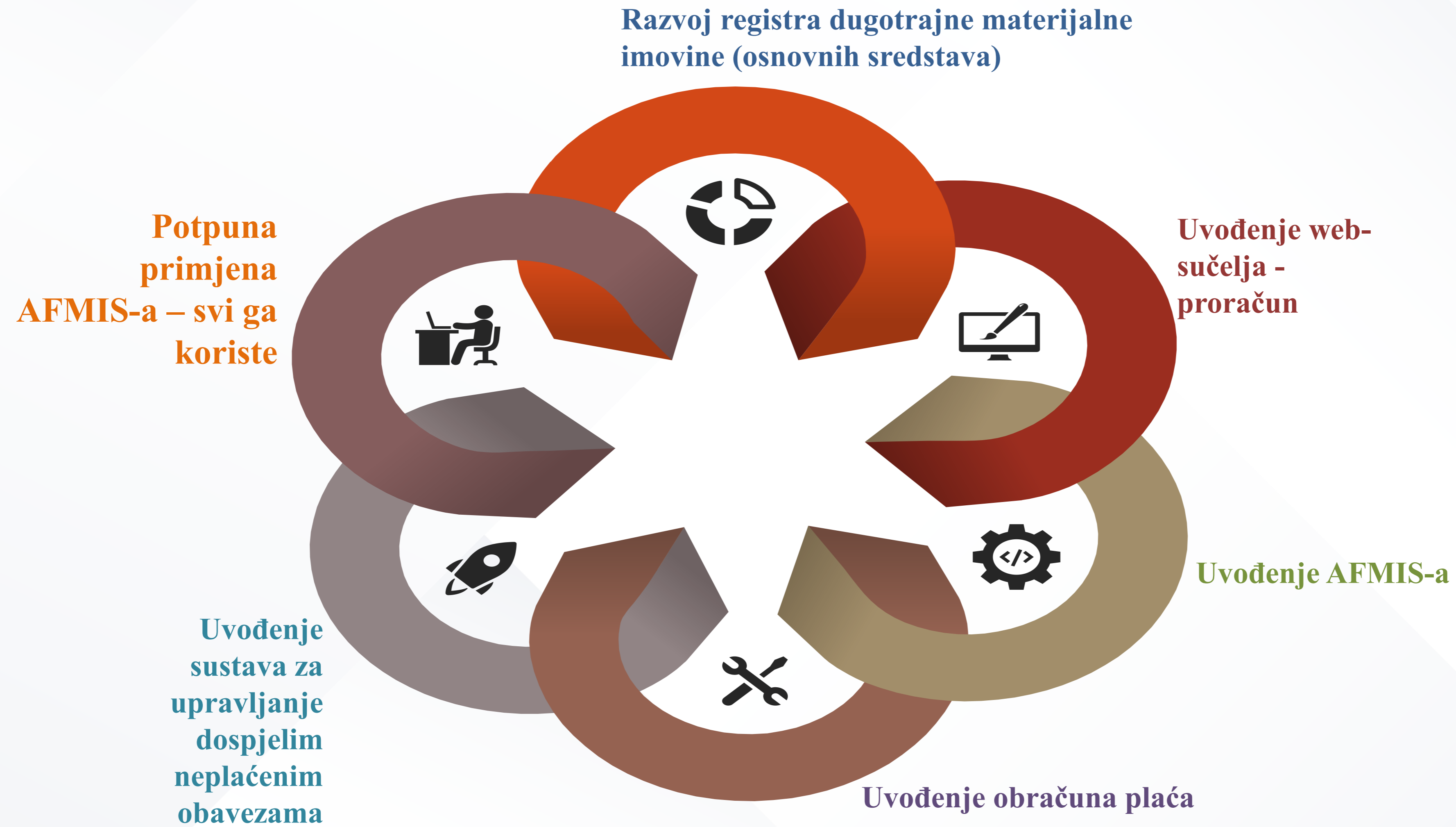
- ✓ Prve su se aktivnosti odnosile na jačanje kapaciteta unutar tima zaduženog za provedbu projekta, sa Svjetskom bankom, Udrugom ovlaštenih računovođa (ACCA) (IPAS-i, IFRS-i, UJF), Ovlaštenim institutom za javne financije i računovodstvo (CIPFA) (prije ovog projekta)
- ✓ Osnivanje tima koji je imao najviše kapaciteta.

Prevladavanje uočenih izazova i prepreka

Vanjski partneri

- ✓ Podrška vanjskih partnera/donatora korištena kao pokretač za poticanje reforme na političkoj/upravljačkoj razini i podizanje svijesti.
- ✓ Neprestana informiranost, povezanost sa Svjetskom bankom u cilju dobivanja podrške. Ključni viši rukovoditelj mora biti uporan, otporan i uključen u blisku suradnju s njima.
- ✓ Uključenost u upravljačkom odboru i projektnim aktivnostima.
- ✓ Aktivna komunikacija, službena i neslužbena.
- ✓ Komunikacijska je strategija bila koristan dokument.

Uklopljenost u druge inicijative



Sudionici projekta

Glavni su sudionici projekta Ministarstvo financija i privrede, prioritetni korisnici javnih fondova, Zavod za statistiku (INSTAT), Državni ured za reviziju, univerziteti, PAO-vi.



Očekivani rezultati/ishodi

- Prezentiranje financijskih izvještaja u skladu s odabranim IPSAS standardima.
- Unaprjeđenje kvalitete računovodstvenog, statističkog i financijskog izvještavanja.
- Unaprjeđenje tehničkih kapaciteta jedinice za financijsko izvještavanje (zadužene za primjenu računovodstvenih pravila u javnom sektoru) u MINFP-u i središnje harmonizacijske jedinice (zadužene za računovodstvenu metodologiju u javnom sektoru) za unaprjeđenje kvalitete financijskog izvještavanja u javnom sektoru u skladu s međunarodnim standardima.
- Razvoj održive kvalifikacije za računovodstvo u javnom sektoru u skladu s dobrom međunarodnom praksom i bolje razumijevanje i primjena mjerodavnih računovodstvenih standarda od strane stručnjaka i revizora u javnom sektoru.
- Veća svijest zainteresiranih strana (državnih dužnosnika, političara, medija i organizacija civilnog društva) o prednostima unaprijeđenog računovodstva i financijskog izvještavanja u javnom sektoru.

HVALA VAM!

